

	فرم شرح خدمات (RFP) برای تهیه پروپوزال (فراخوان نیاز پژوهشی)	 جمهوری اسلامی ایران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
--	--	--

۱- عنوان تحقیق:

پایش مسائل نوپدید جوانان استان قزوین در بستر تحولات
دستگاه کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین

۲- اهداف تحقیق:

هدف اصلی:

شناسایی، تحلیل و اولویت‌بندی مسائل نوپدید جوانان - ۱۸ تا ۳۵ سال - استان قزوین در بستر تحولات اجتماعی، فرهنگی، فناوری و اقتصادی؛ انتخاب ۳ مسئله نوپدید اولویت‌دار جوانان استان قزوین و طراحی زنجیره نتایج به انضمام شاخص‌ها و بسته مداخلات و مکانیسم همکاری بین‌دستگاهی و طراحی الگوی پایش دوره‌ای و کاربردی برای پشتیبانی از تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در حوزه جوانان.

اهداف اختصاصی:

- تعریف عملیاتی و شناسایی مسائل نوپدید جوانان استان قزوین در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، شغلی، روانی، فناوری و سبک زندگی.
- بررسی عوامل مؤثر بر شکل‌گیری و گسترش مسائل نوپدید جوانان در سطح استان.
- اولویت‌بندی مسائل نوپدید جوانان بر اساس معیارهای شدت، گستردگی، فوریت، پیامدهای اجتماعی، قابلیت مداخله، امکان پایش و
- بررسی و تحلیل تفاوت مسائل و اولویت‌های جوانان به تفکیک شهرستان‌های استان قزوین.
- تهیه خط پایه وضعیت مسائل نوپدید جوانان در سطح استان و شهرستان‌های استان.
- طراحی ابزار و چارچوب مناسب برای گردآوری و تحلیل داده‌های مرتبط با مسائل نوپدید جوانان.
- انتخاب نهایی ۳ مسئله کلیدی و ارائه پروفایل مسئله برای هر کدام (علت‌ها، ذی‌نفعان، جغرافیا، روند، قواعد و تحلیل نهادی و ...).
- طراحی مداخلات پیشنهادی و بسته سیاستی (کوتاه‌مدت/میان‌مدت) برای ۳ مسئله منتخب.
- طراحی مکانیسم همکاری و مشارکت فعال و اثربخش دستگاه‌های اجرایی و نهادهای مرتبط با امور جوانان در زمینه شناسایی، پیشگیری و مدیریت مسائل نوپدید.
- طراحی الگوی پایش دوره‌ای مسائل نوپدید جوانان، شامل شاخص‌ها، منابع داده، دوره زمانی، روش گردآوری اطلاعات و سازوکار گزارش‌دهی.

	فرم شرح خدمات (RFP) برای تهیه پروپوزال (فراخوان نیاز پژوهشی)	 سازمان ملی تحقیقات علمی فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات اجتماعی و فرهنگی
--	--	---

۳- مبانی نظری، ضرورت و اهمیت تحقیق:

این پژوهش بر پایه نظریه‌های تحول اجتماعی، نظریه مسائل نوظهور، نظریه تغییرات اجتماعی و فرهنگی، نظریه گذار به بزرگسالی و مدل‌های چندسطحی سلامت روان و رفاه اجتماعی جوانان، از جمله مدل اکولوژیکی برونفن‌برنر، انجام خواهد شد.

مسائل نوپدید به آن دسته از مسائل و چالش‌هایی اطلاق می‌شود که در نتیجه تغییرات سریع اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، فناوری و سبک زندگی در سال‌های اخیر شکل گرفته‌اند یا نسبت به گذشته از شدت، گستردگی و پیامدهای بیشتری برخوردار شده‌اند.

در این پژوهش، مسائل نوپدید جوانان در ارتباط با سطوح مختلف فردی، خانوادگی، اجتماعی، نهادی و محیطی بررسی خواهد شد و تلاش می‌شود ارتباط میان عوامل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، فناورانه و روانی در شکل‌گیری این مسائل مورد تحلیل قرار گیرد. همچنین ضرورت پژوهش بر پایه نیاز اداره کل ورزش و جوانان استان و کارگروه امور اجتماعی استان به ابزار تصمیم‌گیری عملیاتی، ناکافی بودن داده‌های پراکنده و مقطعی موجود، و لزوم ایجاد خط پایه و پایش دوره‌ای قابل مقایسه در سال‌های آتی استوار است.

۴- تشریح مسئله تحقیق:

جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال استان قزوین در سال‌های اخیر با مجموعه‌ای از تغییرات سریع اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و فناوری مواجه شده‌اند. گسترش فناوری‌های ارتباطی و شبکه‌های اجتماعی، تغییر الگوهای سبک زندگی، دشواری ورود به بازار کار، افزایش هزینه‌های تشکیل خانواده، تغییر الگوهای مشارکت اجتماعی، مسائل مرتبط با سلامت روان، احساس ناامنی شغلی و اقتصادی و تغییر روابط بین‌نسلی، بخشی از تحولات مؤثر بر زندگی جوانان استان را تشکیل می‌دهد.

برخی از این مسائل در گذشته وجود نداشته‌اند و برخی دیگر اگرچه سابقه داشته‌اند، اما در سال‌های اخیر به شکل جدیدی ظاهر شده یا شدت و گستردگی بیشتری پیدا کرده‌اند. با وجود اهمیت موضوع، اطلاعات موجود درباره مسائل نوپدید جوانان استان قزوین پراکنده، غیرمنسجم و عمدتاً فاقد تفکیک شهرستانی است. همچنین تعریف مشخص و مورد توافقی از مفهوم «مسئله نوپدید» و چارچوب منظمی برای شناسایی، اولویت‌بندی و پایش مستمر آن وجود ندارد.

تداوم این وضعیت می‌تواند موجب تأخیر در شناسایی مسائل، تخصیص نامتناسب منابع، اجرای برنامه‌های عمومی و غیرهدفمند و کاهش اثربخشی اقدامات دستگاه‌های اجرایی در حوزه جوانان شود.

دلایل اولویت‌دار بودن حل این مسئله به شرح ذیل است:

• اولویت‌های جمعیتی و انسانی: جوانان بخش مهمی از سرمایه انسانی، اجتماعی و آینده جمعیتی استان را تشکیل می‌دهند و وضعیت آنان بر روندهای آینده توسعه استان اثرگذار است.

	فرم شرح خدمات (RFP) برای تهیه پروپوزال (فراخوان نیاز پژوهشی)	 جمهوری اسلامی ایران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
--	--	--

- اولویت اجتماعی و پیشگیرانه: شناسایی زودهنگام مسائل نوپدید می‌تواند از تبدیل شدن آن‌ها به آسیب‌های اجتماعی گسترده و پرهزینه جلوگیری کند.
- اولویت اقتصادی و بهره‌وری: مسائل مرتبط با اشتغال، مهارت، درآمد، امنیت اقتصادی و مشارکت اجتماعی بر بهره‌وری نیروی انسانی و ظرفیت توسعه استان اثر مستقیم دارد.
- اولویت مدیریتی و سیاستی: دستگاه‌های اجرایی برای طراحی برنامه‌های مؤثر به داده‌های معتبر، قابل مقایسه و تفکیک‌شده در سطح شهرستان نیاز دارند.
- اولویت پایشی: نبود الگوی منظم برای پایش مسائل نوپدید موجب می‌شود تصمیم‌گیری‌ها عمدتاً واکنشی و مبتنی بر داده‌های مقطعی باشد.
- ازاین‌رو، انجام پژوهشی جامع برای شناسایی، تحلیل و اولویت‌بندی مسائل نوپدید جوانان استان قزوین، طراحی مداخلات برای ۳ مسئله کلیدی و طراحی الگوی پایش دوره‌ای آن‌ها، به‌عنوان مبنای تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی دستگاه‌های اجرایی استان ضروری است.

۵-سوالات تحقیق:

سوال اصلی:

مسائل نوپدید جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال استان قزوین کدام‌اند، چه اولویتی دارند، سه مسئله اصلی کدامند؟ بسته مداخلات به تفکیک سه مسئله اصلی چیست؟ و چه الگویی برای پایش دوره‌ای آن‌ها قابل طراحی است؟

سوالات فرعی:

- مهم‌ترین مسائل نوپدید جوانان استان قزوین در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، شغلی، روانی و سبک زندگی کدام‌اند؟
- معیار مناسب برای تشخیص و تفکیک مسائل نوپدید از مسائل قدیمی یا صرفاً تشدیدشده چیست؟
- مسائل نوپدید جوانان در شهرستان‌های مختلف استان چه تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند؟
- کدام مسائل از نظر شدت، گستردگی، فوریت، پیامدهای اجتماعی و قابلیت مداخله در اولویت قرار دارند؟
- مهم‌ترین عوامل مؤثر بر شکل‌گیری و گسترش مسائل نوپدید جوانان استان کدام‌اند؟
- خط پایه شاخص‌ها برای هر یک از سه مسئله منتخب به تفکیک شهرستان چیست؟
- زنجیره نتایج و شاخص‌های عملکرد/پیامد برای هر مسئله چیست؟
- چه مداخلاتی (سیاستی/اجرایی) کم‌هزینه‌تر و اثربخش‌تر هستند؟
- چه سازوکار انگیزه‌سازگار می‌تواند همکاری دستگاه‌ها در تامین داده و اجرای مداخلات را تضمین و تحقق نتایج را تضمین کند؟

	فرم شرح خدمات (RFP) برای تهیه پروپوزال (فراخوان نیاز پژوهشی)	 جمهوری اسلامی ایران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
--	--	--

- برای پایش دوره‌ای مسائل نوپدید جوانان چه شاخص‌هایی باید مورد استفاده قرار گیرد؟
- منابع داده، روش گردآوری اطلاعات و دوره زمانی مناسب برای پایش مسائل نوپدید چیست؟
- قالب داشبورد/گزارش‌دهی دوره‌ای چگونه طراحی شود تا در چرخه تصمیم‌گیری استان استفاده شود؟
- نقش اداره کل ورزش و جوانان و سایر دستگاه‌های اجرایی در اجرای الگوی پایش و استفاده از نتایج آن چیست؟

۶- روش تحقیق، جامعه آماری و قلمرو تحقیق:

قلمرو مکانی: کل استان قزوین، با تفکیک شهرستانی (حداقل ۶ شهرستان) و شهری/روستایی.

قلمرو زمانی: اجرای پروژه در سال‌های ۱۴۰۵-۱۴۰۶ (با برنامه زمان‌بندی پیشنهادی).

جامعه آماری: جوانان (مطابق تعاریف رسمی و قانونی)، به‌علاوه خبرگان/مدیران مرتبط دستگاه‌ها، و کنشگران میدانی (سمن‌ها، مشاوران، فعالان محلی).

روش‌شناسی: ترکیبی شامل:

۱. داده‌های ثبتي و اداری دستگاه‌ها (حداقل ۵ دستگاه کلیدی) + پاکسازی و استانداردسازی.
 ۲. پیمایش کمی: حداقل ۵۵۰ نفر با نمونه‌گیری طبقه‌ای و خوشه‌ای چندمرحله‌ای، با رعایت سهم شهرستان‌ها و امکان تفکیک مناطق شهری و روستایی (به‌همراه وزن‌دهی)-حجم بهینه توسط محقق پیشنهاد شود.
 ۳. کیفی: مصاحبه عمیق و/یا گروه متمرکز برای تبیین ریشه‌ها و سازوکارها (حداقل ۳۰ مصاحبه عمیق یا معادل کیفی).
 ۴. تحلیل: غربالگری چندمعیاره، تحلیل ریشه‌ای (علّی)، تحلیل ذی‌نفعان، و طراحی زنجیره نتایج.
- این پژوهش با استفاده از روش ترکیبی کمی و کیفی انجام خواهد شد و در دو فاز اجرایی خواهد بود:

شناسایی، اولویت‌بندی و طراحی مداخلات سه مسئله اولویت دار نوپدید جوانان

- بررسی اسناد، مطالعات و داده‌های موجود در زمینه مسائل جوانان.
- انجام مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با صاحب‌نظران، مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی مرتبط.
- طراحی و اجرای پیمایش استانی در میان جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال استان قزوین.
- تحلیل و اولویت‌بندی مسائل بر اساس معیارهای علمی و نظر خبرگان.
- ارائه نتایج به تفکیک شهرستان‌های استان.
- خط پایه شاخص‌ها برای هر یک از سه مسئله اولویت دار به تفکیک شهرستان.
- زنجیره نتایج و شاخص‌های عملکرد/پیامد برای هر مسئله.
- مداخلات پیشنهادی (سیاستی/اجرایی) برای حل سه مسئله اولویت دار.

	فرم شرح خدمات (RFP) برای تهیه پروپوزال (فراخوان نیاز پژوهشی)	 سازمان تحقیقات پژوهشی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی
--	--	---

- طراحی سازوکار همکاری و تعامل موثر و فعال دستگاه‌های اجرایی در تامین داده، اجرای مداخلات و تضمین تحقق نتایج.

فاز دوم: طراحی الگوی پایش دوره‌ای

- تعیین شاخص‌های اصلی و اختصاصی پایش مسائل نوپدید.
- تعیین منابع داده و روش‌های گردآوری اطلاعات.
- تعیین دوره زمانی مناسب برای به‌روزرسانی شاخص‌ها.
- تعیین نقش دستگاه‌های اجرایی و نهادهای ذی‌ربط.
- طراحی قالب گزارش دوره‌ای و الگوی ارائه نتایج به مدیران استانی.

۷- خروجی و دستاوردهای مورد انتظار تحقیق:

- گزارش مبانی نظری و مفهومی مسائل نوپدید جوانان.
- تعریف عملیاتی و معیارهای شناسایی مسائل نوپدید جوانان.
- گزارش وضعیت موجود مسائل نوپدید جوانان استان قزوین.
- شناسایی و اولویت‌بندی مسائل نوپدید جوانان در سطح استان.
- ارائه گزارش تحلیلی مسائل نوپدید به تفکیک شهرستان‌های استان.
- ارائه خط پایه شاخص‌های منتخب مسائل نوپدید جوانان.
- ارائه بانک اطلاعاتی داده‌ها، ابزارهای گردآوری اطلاعات و کدگذاری متغیرها.
- انتخاب نهایی ۳ مسئله کلیدی و تدوین پروفایل مسئله برای هر کدام.
- برآورد خط پایه شاخص‌ها برای ۳ مسئله منتخب (تفکیک شهرستانی).
- تحلیل زنجیره نتایج برای هر مسئله.
- طراحی بسته سیاستی/اجرایی مداخلات (کوتاه‌مدت/میان‌مدت) برای هر مسئله و نگاشت نهادی آن.
- طراحی الگوی پایش دوره‌ای مسائل نوپدید جوانان.
- تعیین شاخص‌ها، منابع داده، دوره پایش و مسئولیت دستگاه‌های مرتبط.
- ارائه قالب گزارش دوره‌ای و خلاصه مدیریتی قابل استفاده برای اداره کل ورزش و جوانان و دبیرخانه کارگروه اجتماعی استان.
- ارائه پیشنهادها/اجرایی برای استفاده از نتایج پژوهش در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری استانی.

	فرم شرح خدمات (RFP) برای تهیه پروپوزال (فراخوان نیاز پژوهشی)	 سازمان بهداشت و آموزش پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جمهوری اسلامی ایران
--	--	--

۸- زمینه‌های به‌کارگیری نتایج تحقیق:

- شناسایی و اولویت‌بندی مسائل جوانان در برنامه‌ریزی‌های استانی.
- طراحی برنامه‌های اجرایی اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین.
- هدفمندکردن اقدامات فرهنگی، اجتماعی، آموزشی و توانمندسازی جوانان.
- طراحی برنامه‌های پیشگیرانه در زمینه آسیب‌های اجتماعی و مسائل سلامت روان.
- استفاده در جلسات و کارگروه‌های تخصصی حوزه جوانان و امور اجتماعی.
- تخصیص هدفمند منابع و اعتبارات مرتبط با امور جوانان.
- ایجاد مبنای اطلاعاتی برای پایش و ارزیابی برنامه‌های جوانان.
- استفاده از نتایج در تدوین برنامه‌های توسعه شهرستانی و استانی.

۹- دستگاه‌ها و بهره‌برداران بالقوه از نتایج تحقیق:

- شورای برنامه ریزی و توسعه استان - کارگروه امور اجتماعی استان.
 - استانداری قزوین.
 - اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین.
 - فرمانداری‌های شهرستان‌های استان.
 - اداره کل بهزیستی استان قزوین.
 - دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان قزوین.
 - اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان قزوین.
 - اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان قزوین.
 - اداره کل آموزش و پرورش استان قزوین.
 - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان قزوین.
 - دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی استان.
 - سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه جوانان و امور اجتماعی.
- ※ فهرست نهایی دستگاه‌های همکار در آغاز پروژه با نقشه ذی‌نفعان نهایی می‌شود

	فرم شرح خدمات (RFP) برای تهیه پروپوزال (فراخوان نیاز پژوهشی)	 سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
--	--	--

۱۰- رشته‌های علمی قابل قبول برای محقق:

رشته‌های علمی قابل قبول برای محقق اصلی طرح به شرح ذیل است: جامعه‌شناسی - علوم اجتماعی - روان‌شناسی - روان‌شناسی اجتماعی - مطالعات جوانان - جمعیت‌شناسی - علوم تربیتی - اقتصاد اجتماعی - سیاست‌گذاری عمومی - برنامه‌ریزی اجتماعی - آینده‌پژوهی.

محقق اصلی باید دارای سابقه پژوهشی مرتبط در حوزه مطالعات اجتماعی جوانان و تسلط بر روش تحقیق کمی و کیفی و پژوهش‌های میدانی و تحلیل داده باشد.

۱۱- رشته‌های علمی مورد نیاز برای اعضای تیم تحقیقاتی:

جامعه‌شناسی - علوم اجتماعی - روان‌شناسی - مطالعات جوانان - آمار و روش تحقیق - اقتصاد - اقتصاد اجتماعی - سیاست‌گذاری عمومی - برنامه‌ریزی اجتماعی - مدیریت دولتی - آینده‌پژوهی - تحلیل داده‌ها - GIS و تحلیل‌های مکانی.

۱۲- برآورد هزینه اجرای تحقیق (میلیون ریال):

هزینه اجرای طرح متناسب با حجم نمونه، روش شناسی و...؛ حدود ۴۵۰۰ تا ۷۵۰۰ میلیون ریال برآورد می‌گردد. این برآورد بر مبنای اجرای پیمایش استانی، مصاحبه‌های تخصصی و طراحی الگوی پایش تنظیم شده و در صورت تغییر دامنه تفکیک جغرافیایی یا حجم نمونه، بازنگری شود. پیشنهاد مبلغ دقیق در پروپوزال ارسالی می‌بایست توسط محقق برآورد شود.

۱۳- انتظارات ویژه کارفرما از محقق:

- ارائه گزارش کاربردی، مستند و قابل استفاده برای تصمیم‌گیری در سطح استان.
- استفاده از روش ترکیبی کمی و کیفی و ارائه مستندات کامل روش‌شناسی پژوهش.
- اجرای پیمایش با رعایت اصول نمونه‌گیری علمی و ارائه نتایج به تفکیک شهرستان‌های استان.
- تحویل داده‌های خام و مستندات و فایل‌های قابل استفاده در هر مرحله.
- تعریف دقیق و عملیاتی مفهوم مسائل نوپدید و تفکیک آن از مسائل قدیمی یا صرفاً تشدیدشده.
- ارائه اولویت‌بندی مسائل بر اساس معیارهای مشخص و قابل دفاع.
- تدوین و طراحی زنجیره نتایج، تحلیل نهادی و علی؛ مکانیزم و بسته مداخلات برای راهبری و حل ۳ مسئله کلیدی و اولویت دار به‌صورت قابل پایش و قابل گزارش‌دهی.
- طراحی ابزارهای گردآوری داده شامل پرسشنامه، راهنمای مصاحبه و چارچوب تحلیل اطلاعات.
- ارائه خط پایه و شاخص‌های قابل اندازه‌گیری برای مسائل اولویت‌دار.

	فرم شرح خدمات (RFP) برای تهیه پروپوزال (فراخوان نیاز پژوهشی)	 سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
--	--	--

- طراحی الگوی پایش دوره‌ای با تعیین شاخص‌ها، منابع داده، دوره زمانی، مسئولیت دستگاه‌ها و نحوه گزارش‌دهی.
 - ارائه راهکارهای اجرایی و سیاستی با تعیین دستگاه مسئول، دستگاه همکار، پیش‌نیازهای اجرایی و ملاحظات مالی.
 - ارائه گزارش‌های مرحله‌ای در کارگروه اجتماعی استان.
 - ارائه خلاصه مدیریتی و جداول تحلیلی قابل استفاده برای مدیران استانی.
 - برگزاری نشست ارائه نتایج برای مدیران و کارشناسان اداره کل ورزش و جوانان و دستگاه‌های ذی‌ربط.
 - تحویل کلیه داده‌ها، پرسشنامه‌ها، مصاحبه‌ها، کدگذاری‌ها، جداول و مستندات پژوهش به کارفرما.
 - عدم تعهد به طراحی و تولید سامانه نرم‌افزاری مستقل و تمرکز بر طراحی الگوی پایش، شاخص‌ها و قالب گزارش‌دهی کاربردی.
 - تولید خروجی قابل ارائه در شورای برنامه‌ریزی (خلاصه مدیریتی، توصیه‌های سیاستی عملیاتی).
- شورای برنامه ریزی و توسعه استان و کارگروه امور اجتماعی با محوریت اداره کل ورزش و جوانان استان قزوین به دنبال دستیابی به ابزار تصمیم‌گیری عملی، قابل اجرا و قابل به‌روزرسانی برای شناسایی و مدیریت مسائل نوپدید جوانان در سطح استان می‌باشد.